

Tweede Kamer, Civielrechtelijke onderwerpen

VERSLAG VAN EEN COMMISSIEDEBAT

Concept

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft op 10 november 2022 overleg gevoerd met de heer Weerwind, minister voor Rechtsbescherming, over:

- de brief van de minister voor Rechtsbescherming d.d. 22 mei 2019 inzake achterlating van minderjarigen in het buitenland (32175, nr. 67);
- de brief van de minister voor Rechtsbescherming d.d. 22 mei 2019 inzake reactie op verzoek commissie over de e-mail van de redactie van Radar over klachten over tekortschieten Gedragscode Behandeling Letselschade (35000-VI, nr. 117);
- de brief van de minister voor Rechtsbescherming d.d. 1 juli 2019 inzake antwoorden op vragen commissie over achterlating van minderjarigen in het buitenland (32175, nr. 68);
- de brief van de minister voor Rechtsbescherming d.d. 27 juni 2022 inzake voortgang van de modernisering van het ondernemingsrecht (29752, nr. 15);
- de brief van de minister voor Rechtsbescherming d.d. 16 september 2021 inzake toezending WODC-rapport De positie van concurrente schuldeisers in faillissement (35225, nr. 22).

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
Van Meenen

De griffier van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
Brood

Voorzitter: Ellian

Griffier: Burger

Aanwezig zijn drie leden der Kamer, te weten: Ellian, Van Nispen en Sneller,

en de heer Weerwind, minister voor Rechtsbescherming.

Aanvang 10.58 uur.

De voorzitter:

We gaan beginnen. Dames en heren, een hele goede morgen. Ik heet u allen welkom, in de eerste plaats de collega-Kamerleden en de minister voor Rechtsbescherming. Het doet mij deugd dat er op het onderwerp civiel recht zo veel ondersteuning mee is

gekomen. Ik heet ook de mensen in de zaal en de kijkers thuis welkom.

Wij hebben van 11.00 uur tot 13.00 uur het commissiedebat over civielrechtelijke onderwerpen. De spreektijd is aangepast van vier minuten naar drie minuten, maar gelet op de aanwezigheid kunnen we daar misschien soepel mee omgaan. Ik stel voor dat we naar de eerste spreker van deze ochtend gaan. Dat is de heer Van Nispen namens de SP.

De heer **Van Nispen** (SP):

Dank u wel. Het civiel recht is natuurlijk heel breed. Ik zal mij vandaag beperken tot het erfrecht, letselschade en het ondernemingsrecht. Ik begin met het erfrecht. Onlangs kregen wij een zaak onder ogen waarvan wij dachten: hoe bestaat dit? Een man die zijn vrouw had vermoord was ontoerekeningsvatbaar verklaard en was daarmee dus niet onherroepelijk veroordeeld. Dan blijkt het dus dat je volgens de wet van die persoon kunt erven, terwijl het uitgangspunt van de wetgever ooit was dat niemand financieel voordeel mag trekken uit een misdrijf. Dat was ook de bedoeling. Artikel 4:3 van het Burgerlijk Wetboek lijkt dat ook uit te dragen. Maar er is dus een maas in de wet, zou je kunnen zeggen. Volgens mij is dit nooit zo door de wetgever bedoeld, maar het pakt nu wel op een manier uit waarvan wij in ieder geval zeggen: dit kan zo niet; dit is niet de bedoeling. De heer Ellian en ik hebben daar Kamervragen over gesteld. Wij vinden de antwoorden teleurstellend. Je ziet gewoon dat rechters moeite moeten doen om tot een rechtvaardige uitkomst te komen. Mijn conclusie is dus: de wet is niet duidelijk op dit punt. Dat kan leiden tot een onmenselijke uitkomst. Dat hebben we ook gezien in die zaak. Mijn vraag is dus of de minister bereid is om expliciet het uitgangspunt in de wet op te nemen dat niemand financieel voordeel mag trekken uit een misdrijf. De vraag is om daar werk van te maken. Ik ontvang graag een duidelijke toezegging van de minister hierop.

Dan letselschade. Voor mensen met letsel staat hun leven vaak al op zijn kop, bijvoorbeeld na een verkeersongeval. We zien maar al te vaak dat mensen vervolgens voor de tweede keer slachtoffer worden, maar dan van een verzekeraar die de boel doelbewust loopt te traineren, niet binnen de termijnen antwoordt en er alles aan doet om vooral niet uit te keren en het geld in de eigen zak te laten. Dat moet echt stoppen. Ons geduld is op. We hebben hier bij de vorige minister al heel vaak aandacht voor gevraagd. Er zijn ook meerdere voorstellen aangenomen om de Gedragscode Behandeling Letselschade in de wet op te nemen, om tot onafhankelijk tuchtrecht te komen en om sancties in te stellen voor het overtreden van de gedragscode, die we dus in de wet willen hebben. Het voorstel dat ik hier vandaag wil doen, is om hoge boetes te hanteren voor letselschadeverzekeraars die de boel traineren. Wij vinden dat de claim uiteindelijk zelfs moet kunnen worden toegewezen bij verzekeraars die langjarig de boel traineren. Dat gebeurt gewoon. Mensen zijn er soms wel twaalf, veertien jaar mee bezig. Wij ontvangen hierover geregeld de meest schrijnende verhalen. Dus graag maan ik de minister met spoed op dit specifieke onderdeel van voorstellen die al eerder zijn ingediend. Dit moet nu echt gebeuren. Wij zitten hier als politiek namelijk lang op te wachten, maar nog veel erger is het dat al die letselschadeslachtoffers hier al verschrikkelijk lang op zitten te wachten.

Tot slot van mijn kant, het ondernemingsrecht. In 2021 werden er volgens de Kamer van

Koophandel zo'n 44.000 flitsfaillissementen uitgesproken. Bijna negen op de tien rechtspersonen werden in 2018 beëindigd via een turboliquidatie. We spreken nog op een ander moment over flitsfaillissementen. Het risico op oplichting en faillissementsfraude is bij flitsfaillissementen aanwezig. De twee voorstellen die wij vandaag zouden willen doen, kunnen met redelijk simpele aanpassingen. Sta bijvoorbeeld alleen een turboliquidatie toe wanneer er in de boedel zowel geen baten als geen schulden meer zitten. Dat is het eerste voorstel. Het laatste voorstel is om bestuurders daar dan ook verantwoordelijk voor te maken door hen te verplichten een garantie te geven dat de slotbalans, die ze toch in moeten leveren, juist is, op straffe van persoonlijke aansprakelijkheid.

Daar wil ik het graag bij laten. Dank u wel.

De voorzitter:

U bedankt, meneer Van Nispen. Dan gaan we door naar de heer Sneller namens D66.

De heer Sneller (D66):

Dank, voorzitter. Ik heb vier onderwerpen, met een voorstel, een vraag, een verwijt en een verzuchting. Ik begin met het voorstel. De competentiegrens van de kantonrechter is in 2011 verhoogd. Volgens mij is dat goed uitgekapt, omdat er daardoor meer gevoel van rechtvaardigheid is en een betere toegang tot het recht. Mijn voorstel is — ik vraag de minister daarop te reageren — om de competentiegrens van de kantonrechter te verhogen naar €50.000. Die is in 2011 van €5.000 naar €25.000 gegaan, maar ik denk dat daar meer potentie in zit.

Voorzitter. Dan de vraag. We hadden het gisteren ook al even over de buikpijndossiers. Een daarvan ziet ook op het civiel recht. Die gaat over de transitievergoeding. Het is toch fascinerend dat de Raad voor de rechtspraak dit een behoorlijke tijd geleden heeft geïdentificeerd in zijn jaarverslag. Dat betekent dat de rechters er een jaar daarvoor uitspraken over hebben gedaan. Dan is de reactie: "Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gaat graag met de Raad voor de rechtspraak in gesprek om te achterhalen waar dit beeld vandaan komt, want het wordt niet herkend." Mijn vraag aan de minister is wat wij nou kunnen doen om ervoor te zorgen dat de rechtsbescherming en de rechterlijke uitspraken toch ook bij de andere ministeries wat eerder en wat beter landen. Ik hoop dat het niet alleen een verwijzing is naar de staatscommissie rechtsstaat. Hoe kunnen we dit meer procedureel goed borgen? Wat is de intrinsieke reden dat dit soort signalen niet worden opgepakt en/of dat ze niet worden besproken met de rechterlijke macht als ze niet worden herkend?

Voorzitter. Dan kom ik bij de maatschappelijk effectieve rechtspraak. Al in 2020 is er in het Staatsblad een Tijdelijke Experimentenwet rechtspleging gepubliceerd. Alleen, die is nog steeds niet in werking getreden. Ik snap de gedachte heel goed dat je de wet niet in werking wil laten treden als je eigenlijk nog niet klaar bent voor de experimenten, maar die experimenten moeten wel een keer beginnen. Nu kun je, nu de wet nog niet in werking is getreden, alleen maar met een aantal toch veelbelovende experimenten beginnen op het moment dat beide partijen daar vrijwillig aan mee willen doen. Je wil juist dat je dat kan verbreden naar zaken waaraan beide partijen niet vrijwillig meedoen, maar waarbij ze gewoon moeten meedoen. Daar is uiteraard die wettelijke basis voor

nodig. Oftewel, het duurt mij wat te lang voordat die in werking treedt. Wanneer gaat die in werking treden en wat doet de minister om dat te bespoedigen?

Voorzitter. Dan de verzuchting. Die gaat over de modernisering van het ondernemingsrecht en over één aspect in het bijzonder, namelijk datgene wat de collega-indiener van de motie, de heer Slootweg van het CDA, graag het "Rijnlands model" noemde en wat voor mij onder de noemer progressief kapitalisme viel in de vorige periode, oftewel: hou nou rekening met meer stakeholders dan alleen je aandeelhouder. Die motie is van oktober 2020 en die is door de voorganger van deze minister eigenlijk weggeschreven met een verwijzing naar een Europees traject. Nu wordt er in de voortgangsrapportage wederom naar de BNC-fiches, de beoordeling van nieuwe commissievoorstellen van de Europese Commissie, verwezen. Ik krijg daar een slecht gevoel bij. Wanneer is dit nou afgerond in Europees verband? Die bredere weging van alle belanghebbenden bij besluiten door de besturen van grote bedrijven kan mij niet snel genoeg worden ingevoerd. De minister wil pas werk gaan maken van de implementatie nadat de onderhandelingen zijn afgerond, maar dan wil ik wel graag een beeld hebben van wanneer dat is voorzien.

Dank u wel.

De voorzitter:

Zeker. Er is een interruptie van de heer Van Nispen.

De heer Van Nispen (SP):

Nou, een interruptie ... Het is een verhelderende vraag over het hele begin van het betoog van de heer Sneller. Hij stelde voor om de competentiegrens voor de kantonrechter te verhogen. Ik zou daar graag iets meer over willen horen. Wat wil de heer Sneller daarmee bereiken? Welke doelen streeft hij na? Waarom is dit volgens hem nodig? Ik wil gewoon iets meer toelichting daarop.

De heer Sneller (D66):

De heer Van Nispen kent nog beter dan ik de voordelen van de kantonrechter ten opzichte van de civiele rechter, onder andere dat je niet per definitie — het is vloeken in de kerk met deze voorzitter — door een advocaat hoeft te worden bijgestaan, maar dat je meer keuze hebt voor een rechtsbijstandsverlener of ervoor kan kiezen om het zelf te doen. Dat zorgt er toch voor dat je makkelijker je recht kan halen. Je ziet ook dat bij de uitbreiding, de verhoging, van de competentiegrens het aantal verstekzaken is gedaald. Mensen, ook diegenen die in het ongelijk zijn gesteld, ervaren meer rechtvaardigheid bij de kantonrechter. Nou ken ik ook wel het promotieonderzoek van Van der Kraats bijvoorbeeld, waarin staat dat het naar elkaar toe is gegroeid sinds 2011, maar tegelijkertijd denk ik dat als we hiermee de toegankelijkheid van het recht en het gevoel van rechtvaardigheid over de procedures kunnen vergroten, het de moeite waard is.

De voorzitter:

Oké, dank. Ik draag het voorzitterschap even over aan de heer Van Nispen.

Voorzitter: Van Nispen

De **voorzitter**:

Dan geef ik het woord snel weer terug aan de heer Ellian, die zal spreken namens de VVD.

De heer **Ellian** (VVD):

Dan draai ik mijn map civielrecht om. Het zal u niet verbazen dat ik dit een fantastisch commissiedebat vind. Ik ben een aanhanger van Scholten, die zei: het civiele recht is het algemene recht. Dit voor de liefhebbers in huis.

Voorzitter. Natuurlijk, iemand om het leven brengen en dan nog steeds van diegene kunnen erven druist in tegen het rechtsgevoel. Dat kan ook niet zijn wat de wetgever bedoeld heeft. Hoe dan ook, er is onduidelijkheid ontstaan en dan is het onze taak als huidige medewetgever om duidelijkheid en wellicht ook gewoon rechtvaardigheid te brengen. Collega Van Nispen heeft daar al het een ander over gezegd. Ik ga mij dus concentreren op twee andere punten.

Eén punt maak ik wat sneller. Op dat punt heb ik tot nu toe ook veel met de heer Van Nispen opgetrokken, maar dat punt hebben we nog niet met deze minister kunnen bespreken. Het betreft het fenomeen van het achterlaten van kinderen en het familierechtelijke probleem dat ontstaat als een van de ouders een kind meeneemt naar een ander land. Vorige week hebben we de zaak van Melisa uit Soest gezien. Het is een vraagstuk dat mij en de heer Van Nispen zeer aan het hart gaat. Ik stel de vraag dus open. Hoe staat de Nederlandse overheid mensen in dit soort gevallen nu bij? Welke hulp kunnen zij verwachten? Hoe daadkrachtig is die centrale autoriteit in Nederland? Is die hier echt voor toegerust en ook daadkrachtig genoeg om andere centrale autoriteiten aan te spreken en te zeggen "let op, dat kind moet terug"? De gevallen zijn schrijnend en zonder hulp lukt het de andere ouder vaak niet om het kind terug te halen.

Voorzitter. Mijn andere punt gaat over de oninbaarheid of, beter gezegd, de executie van civiele vonnissen. De realiteit in Nederland is dat de helft van de civiele vonnissen niet succesvol wordt geëxecuteerd, vaak omdat er geen voor verhaal vatbaar vermogen vastgesteld kan worden. Dit was mij als advocaat een doorn in het oog en dat is het mij als Kamerlid nog steeds. Ik heb zelf zaken gezien die op de rand van strafrechtelijke oplichting zitten, maar waarbij je de civiele weg moet bewandelen: een aannemer verbouwt een huis gewoon echt verschrikkelijk; je spreekt vervolgens de aannemer in rechte aan; je krijgt een vonnis en vervolgens moet je maar hopen dat je geld krijgt. Ik heb een ondernemer als cliënt gehad die heel veel zorgpersoneel had uitgeleend, maar gewoon geen euro kreeg betaald voor dat personeel. Nou ja, daar zit je dan. Dat personeel heeft gewoon recht op geld, dus dat heeft die ondernemer uit zijn eigen zak betaald. Zo kan ik talloze voorbeelden bedenken. Op tv verschijnen echt vreselijke verhalen van mensen. Zij hebben wel een vonnis, maar vervolgens, omdat ons land te makkelijk is, wil de "moedwillige" schuldenaar niet betalen. Mijn vraag aan de minister is dus: welke oplossingen ziet hij? Is hij bereid om in overleg te treden met de KBvG? Er zijn allerlei goede ideeën, variërend van het verschaffen van transparantie wat meer afdwingbaar maken tot misschien wat strengere beslagmaatregelen. En dan heb ik het niet over degene die wil meewerken. Het gaat mij om de figuren die een onderneming, een eenmanszaak of een bv hebben, die goedwillende mensen niet betalen en vervolgens gewoon weer overgaan tot de orde van de dag. Ik vind dat onrechtvaardig. Ik

heb dat altijd onrechtvaardig gevonden. We moeten daar wel echt werk van gaan maken, want mensen vissen nu op een verschrikkelijke wijze achter het net.

Dat was het van mijzelf.

De voorzitter:

Er is een interruptie van de heer Sneller.

De heer Sneller (D66):

De heer Ellian heeft dit gesprek met de KBvG gevoerd. Ik ben wel benieuwd wat die goede ideeën dan zoal zijn.

De heer Ellian (VVD):

Waar je aan kan denken is: je moet transparantie verschaffen over je vermogen als je wordt aangesproken op basis van een vonnis. Dat is al heel lang vaste rechtspraak — "jurisprudentie" moet ik zeggen — van de Hoge Raad, maar daar zit helemaal geen sanctie op. Je komt daar gewoon mee weg. Je kan je ook afvragen of de deurwaarder in zulke gevallen niet iets ruimere informatiemogelijkheden zou moeten hebben. Wat je bijvoorbeeld ook ziet, is dat het Beslagregister en bijvoorbeeld overheidsinformatie nog niet helemaal op elkaar aansluiten. Iemand kan ook moedwillig de kluit belazeren. Ik heb het dan echt over de gevallen waarin iemand wel gewoon in een goede auto rondrijdt, maar dan zegt: uw vordering, ja, sorry mevrouw, die kan ik niet betalen. Dat is raar. Dat voelt raar, dat is raar. Je zou je kunnen afvragen of in die gevallen bijvoorbeeld de beslagvrije voet nog moet gelden. Ik wil echt nog een keer benadrukken dat dit in een heleboel gevallen niet aan de orde hoeft te zijn, maar er zijn ook genoeg gevallen waarin mensen de kluit belazeren. En daar gaat het om.

De voorzitter:

Dat is voldoende voor de heer Sneller. Dan draag ik het voorzitterschap weer over aan de heer Ellian.

Voorzitter: Ellian

De voorzitter:

Dank. Ik kijk naar de minister. Hoeveel tijd heeft hij nodig? Vijftien minuten? Dat gaan we doen. Dan spreken we af dat we om 11.30 uur weer in de zaal zijn. Uitstekend.

De vergadering wordt van 11.13 uur tot 11.30 uur geschorst.

De voorzitter:

Dames en heren. We zijn aangekomen bij het antwoord in eerste termijn van de minister voor Rechtsbescherming. Hoe gaat u het doen, minister? Een inleiding en dan de beantwoording van de vragen?

Minister Weerwind:

Gelet op de vragen die zijn gesteld, ga ik gewoon alle vragen af in de volgorde waarin die in dit debat aan mij zijn gesteld. Ik ga dus niet met kopjes werken. Dit om onnodige bureaucratie te voorkomen.

De voorzitter:

Uitstekend. Ik reken natuurlijk op wat warme woorden voor het civiele recht. Anders ga ik verdrietig naar huis. Aan u het woord, minister.

Minister Weerwind:

Ik zou u niet teleur willen stellen, voorzitter, want ik praat voor het eerst met u over civielrechtelijke onderwerpen en dat betreft toch een rechtsgebied waar iedereen in dit land, in Nederland, veelvuldig mee te maken heeft. Of je nou boodschappen doet bij de supermarkt, een geregistreerd partnerschap aangaat, een onderneming wil oprichten, en zelfs als je je schulden niet langer kunt betalen: het civiel recht regelt het. Het stelt kaders, maar het biedt ook bescherming. Juist omdat het privaatrecht iedereen raakt, is een stevige wettelijke verankering nodig. En daar is voor gezorgd in het nieuw Burgerlijk Wetboek. Dat is precies 30 jaar oud, heb ik begrepen. Aan mij is als minister voor Rechtsbescherming de verantwoordelijkheid voor het Burgerlijk Wetboek toevertrouwd. Regels moeten onderhouden worden. Regels moeten meegaan met de tijd. Dat betekent niet alleen dat ik ervoor moet staan, maar ook dat ik voortdurend moet bewaken of modernisering van het privaatrecht nodig, wenselijk en mogelijk is. Zo heb ik uw vragen vandaag ook gehoord.

Natuurlijk is Nederland niet alleen. Nederland is onderdeel van de Europese Unie, die in 1956, geloof ik, begon met de EGKS, de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal. Die is er en die zegt ook iets. Er vindt veel grensoverschrijdend rechtsverkeer plaats en dat neemt toe. Daarom moeten we ook goed in de gaten houden wat er in Europa gebeurt en hoe we het nationaal en internationaal privaatrecht goed kunnen duiden voor burgers, maar ook voor bedrijven.

Voorzitter. Ik ga door naar de vragen. Ik hoop dat ik ze allemaal op volgorde heb.

Ik start met de eerste vraag aan de regering. Het is een vraag van de Socialistische Partij. Zij heeft er drie gesteld: een over het erfrecht — samen met u, voorzitter — een over letselschade en een over het ondernemingsrecht.

Waarom zou ik de wet niet zo willen aanpassen dat iemand die tbs opgelegd heeft gekregen voor de moord op zijn vrouw, nooit aanspraak kan maken op een erfenis? Ik maak het even concreter en harder. U sprak eigenlijk over het halen van een financieel voordeel uit een misdaad. U zei: de wet is niet duidelijk op dit punt. Kijk, de gronden waarop mensen onwaardig worden geacht om te erven, worden door veel rechters uitgelegd, en ruim uitgelegd. Recent kwam een situatie in het nieuws waarbij de rechter die ruimte niet heeft genomen. Ik begrijp terdege dat dit heel onbevredigend en onbegrijpelijk is, in de eerste plaats voor de nabestaanden van de vrouw in kwestie. U begrijpt dat ik daar niet verder op in kán gaan, want de rechtszaak loopt nog en er is hoger beroep ingesteld. Ik wil u wel een toezegging doen. Ik wil u toezeggen dat ik de bepaling die dit regelt, wens aan te passen. Dus ik volg de rechtszaak, die loopt, maar ik zeg u graag toe de bepaling die dit regelt aan te passen, opdat deze gevallen in de toekomst worden uitgesloten. Ik kom daarmee in de eerste helft van 2023. Dan breng ik dit in consultatie.

De heer **Van Nispen** (SP):

Ik ben vanzelfsprekend blij met deze toezegging. Ik hoor de minister ook niet zeggen: ik wacht eerst de uitspraak af om te zien hoe het allemaal uitvalt. Ik vind het echt goed dat de minister dat doet, dat hij dat dus niet zegt, maar nu toezegt: ik kom met een verduidelijking van de wet; ik kom met een voorstel. Want hoe je het ook wendt of keert, de wet is zo te lezen dat tbs er niet onder valt en dat iemand die tbs opgelegd krijgt, kan erven. Natuurlijk zijn er ook ruimere interpretaties in de rechtspraak. Dank voor de antwoorden op Kamervragen waarin die zaken zijn toegelicht. Maar ja, je ziet dat rechters hiermee worstelen en er moeite mee hebben. Ik denk dus echt dat we ermee gebaat zijn. Dan is mijn vraag aan de minister: komt het uitgangspunt "geen financieel voordeel halen uit een misdrijf" — bijvoorbeeld in deze zaak gaat het om moord en doodslag, maar er zijn andere gevallen denkbaar — explicieter in de wet te staan? Is dat het doel van de minister?

Minister **Weerwind**:

De geest laat ik nadrukkelijk terugkomen in mijn wetsvoorstel, waar ik mee kom, in de aanpassing. Ja.

De **voorzitter**:

Helder. Dan gaan we dit als toezegging formuleren. Vervolgt u uw betoog, minister.

Minister **Weerwind**:

De volgende vraag gaat over letselschade. Eigenlijk werd mij gevraagd of ik zo spoedig mogelijk verzekeraars die traineren, boetes in individuele zaken wil opleggen en of ik dat wil introduceren. Zo heb ik uw vraag begrepen. Laat ik vooropstellen dat ik de wens tot een goede en voortvarende oplossing in letselschadezaken deel. Er zijn al verschillende initiatieven genomen. Echter, ik moet ook goed kijken wat mijn competentie, mijn bevoegdheid, is en waar die van de minister van Financiën ligt. Ik weet dat zij op dit moment werkt aan een wettelijke verankering van de Gedragscode Behandeling Letselschade. Maar ook in individuele zaken kunnen signalen dat verzekeraars zich niet aan gedragsregels houden, worden gemeld bij de toezichthouder. De toezichthouder zal deze signalen meenemen bij het toezicht. Als stelselmatig overtredingen worden geconstateerd, dan kan dat leiden tot een bestuurlijke boete voor de verzekeraar. Zo is de werkelijkheid op dit moment.

Voorzitter. Ik hoor de spoed, maar het moge ook duidelijk zijn dat ik niet ga over de gedragsnormen voor verzekeraars. Er zijn diverse gremia waarbij de overheid als toehoorder aan tafel zit. Je moet immers de deskundigheid en kennis hebben om te kunnen beoordelen of een zaak getraineed wordt, ja of nee. Ik hoor uw vraag en ik hoor uw zorg. Ik heb u net verwezen naar mijn ambtsgeenoot van Financiën. Ik ga ervan uit dat ik die vraag als zodanig mag doorgeleiden naar de minister van Financiën en dit punt onder haar aandacht breng.

De heer **Van Nispen** (SP):

Dat mag de minister doen, maar laten we het daar toch vooral niet bij laten. Want dit is toch de minister voor Rechtsbescherming, die ook te maken heeft met de belangen van slachtoffers. Dat zou een ander debat zijn, maar ook daar is deze kwestie eerder aan de orde gekomen. Met de voorganger van deze minister hebben we dit debat natuurlijk ook

op de inhoud gevoerd. Daarbij hebben we uiteindelijk voor elkaar gekregen dat de Gedragscode Behandeling Letselschade, als het voorstel is aangenomen, in de wet verankerd moet worden, dat er sancties op moeten komen te staan als die overtreden wordt en dat er onafhankelijk tuchtrecht komt. Inderdaad, een deel van die discussie zou dan betrekking hebben op een conceptwet die misschien ooit in 2024 via het ministerie van Financiën in werking zal treden. Dat weten we; daar zijn we mee bekend. Maar de minister is wel verantwoordelijk voor het Burgerlijk Wetboek. Wat ik nou zo mooi zou vinden, is als we hier vandaag tegen elkaar zouden zeggen: wij willen dit niet langer. Want we kennen de zaken. Vandaag is mij nog een krantenartikel toegestuurd van 22 jaar geleden, waarin precies dit probleem ook al wordt beschreven. Sommige letselschadeslachtoffers hoeven zelf nog niet zo lang te wachten, maar daarbij gaat het ook om twaalf of veertien jaar. En dat is geen uitzondering. RTL Nieuws heeft dit ook onderzocht. Vandaag hebben zij het er ook weer over dat het hierbij om duizenden zaken gaat. Deze minister is verantwoordelijk voor het civiele recht. Ik denk dat misschien ook in Boek 6 BW — maar het kan ook een ander Boek zijn — een explicitering wenselijk is, waardoor het mogelijk wordt om een boete op te leggen, met "onrechtmatige daad" of een specifieke aanduiding daarbij, en waardoor het trainen van zaken tot hoge boetes of tot een toewijzing van de vordering kan leiden. Dat is natuurlijk ook gewoon het civiel recht. Het is dus niet slechts een financiële kwestie, al is er natuurlijk een toezichthouder nodig die beoordeelt wat in een concrete zaak is gebeurd.

Minister Weerwind:

Ik hoor de zorg en ik hoor de behoefte aan de wettelijke verankering die de heer Van Nispen aangeeft. Ik geef u aan dat het niet alleen bij de minister van Financiën ligt. Ik besef donders goed dat ik daarnaar moet kijken: waar staat het individu tegenover die verzekeraar, klein of groot, en hoe kan je hem of haar daarin ondersteunen en begeleiden vanuit de wet? Daarbij biedt het civiel recht kansen en mogelijkheden. Natuurlijk zal ik daarover meedenken en daaraan meewerken. Ik zal de minister van Financiën dus wel degelijk zijlicht geven bij de totstandkoming van het wetsvoorstel waarmee zij in 2024 komt.

De heer Van Nispen (SP):

Dat begrijp ik. En toch zou ik het niet ... Ik hoef het dus niet helemaal bij de minister van Financiën weg te halen, maar ik vind het wel belangrijk dat deze minister zich ermee gaat bemoeien.

Dan heb ik nog wel twee zorgen. De minister zegt dat hij de minister van Financiën gaat informeren en haar daarop gaat wijzen. Dat vind ik net onvoldoende. Ik zou willen dat deze minister op dit specifieke onderwerp eigenlijk medeverantwoordelijkheid pakt en misschien ook met een brief komt over wat er niet alleen pas bij die wet, maar mogelijk ook al eerder kan gebeuren. Want dat is mijn tweede zorg: waarom moet dit helemaal tot 2024 duren, terwijl wij de desbetreffende motie volgens mij al in 2020 door de Kamer hebben laten aannemen en we al veel eerder op dit probleem hebben gewezen? Wat is er dus eerder mogelijk voor deze mensen, die zo gruwelijk voor de tweede keer het slachtoffer worden?

Minister Weerwind:

Met het Kamerlid Van Nispen deel ik de zorg als mensen twaalf, veertien, zeventien jaar moeten wachten tot hun zaak is afgehandeld. Laten we wel zijn: soms heeft dit ook puur te maken met een medische eindtoestand; die moet je vaststellen en concluderen. Tegelijkertijd wil ik mij daar niet achter verstoppen; dat ga ik niet doen. Ik hoor nadrukkelijk dat we over individuen praten en die zoveel individuen moeten niet hoeven te wachten tot er een keer een wetsvoorstel komt in 2024. Dat begrijp ik, dus u wil van mij horen wat wij tussentijds doen. Het primaat ligt nadrukkelijk bij mijn collega van Financiën. Tegelijkertijd teken ik mee met dit wetsvoorstel. Ik sprak net over zijlicht. U zegt: zorg voor die actieve betrokkenheid en informeer mij in de loop van 2023 over hoe u hiermee omgaat, waar u staat en wat een individu er nu al concreet van zou kunnen merken. Laat mij die mogelijkheden in kaart brengen. Ik heb er een hekel aan om te zeggen: voor het zomerreces geef ik u aan waar we staan, hoe het gaat, hoe het loopt en hoe ik de individuele belangen behartig. Laat ik dan zeggen dat ik voor 1 juli kom met een dergelijke brief.

De voorzitter:

Ik zie de heer Van Nispen knikken, dus dan gaan we deze toezegging noteren. Vervolgt u uw beantwoording.

Minister Weerwind:

Voorzitter. Ik probeer zuinig te zijn met toezeggingen, want ik heb altijd medelijden met de collega's, die al ongelofelijk veel klussen hebben.

De volgende vraag gaat over het ondernemingsrecht. Op dit moment is de wet turboliquidaties in behandeling bij uw Kamer. Er is een verslag ingediend. Dat hebben we ontvangen. Voor 31-12 beantwoord ik de vragen. Ik zal dan ook reageren op de voorstellen die u doet in dit commissiedebat. Die neem ik dan direct mee. Tot zover de vragen van de heer Van Nispen.

Dan kom ik bij de heer Sneller. Ik start met zijn kantonrechtergrensverhoging. Hij nam ons mee in de geschiedenis. Hij stelt voor om van 25K naar 50K te gaan. De achterliggende gedachte is om de toegang tot de rechter als zodanig te vergroten. Dit voorstel betekent in de praktijk het nodige. Het betekent het nodige voor rechters, rechtzoekenden maar ook voor advocaten. Daarom zoek ik naar mogelijke maatregelen om de toegang tot de rechter te verbeteren. Daar bent u mee bekend. Dit voorstel wil ik meenemen, meewegen. Ik wil bezien wat de gevolgen en de mogelijkheden zijn. Het klinkt mij in eerste instantie heel sympathiek in de oren, maar ik wil eerst de uitvoerbaarheid en haalbaarheid in kaart brengen. Die wil ik meewegen. Daarom zeg ik u dat ik u uiterlijk juni 2023 hierover wil informeren.

De voorzitter:

Het regent toezeggingen, minister.

Minister Weerwind:

Ik weet het, maar dan ben ik wel concreet in de tijd en merkt u dat ik de vraag en opmerking heb gehoord en de dialoog openhoud, meneer de voorzitter.

De voorzitter:

Zeker, zeker. Vervolgt u uw betoog.

Minister **Weerwind**:

Ik tracht niet anders dan serieus te zijn. Waar ik dat niet kan, zal ik dat ook niet doen, meneer de voorzitter — maakt u zich geen zorgen. Maar dank dat u even meedenkt.

De transitievergoeding. Een buikpijndossier, maar u brengt het breder. U gebruikt het als vehikel om aan mij te vragen hoe wij signalen van de wetgever sneller bij andere ministeries kunnen doen landen. Dat is de hoofdvraag. Heb ik dat goed geïnterpreteerd? Oké, dan doe ik het goed. Dat is een meer dan goed punt. Ben ik de hoeder en zie ik alles wat er op de verschillende departementen gebeurt? Het antwoord daarop is neen, maar ik hecht wel aan signalen als die tot mij komen in jaarverslagen. Dan kan ik ook iets uitzetten bij andere ministeries. Dan kan ik inderdaad mijn hand opsteken en vragen hoe de rechtsbescherming eigenlijk is geregeld, hoe we die goed hebben laten landen, zodat het niet alleen een papieren woord is maar het ook in de hoofden zit, in de koppen. Ik kan niet voor andere ministers handelen. Ik moet signalen krijgen om hiermee aan de slag te kunnen. Ik kan wel zaken doorgeleiden en mijn hand opsteken waar dat noodzakelijk is. Zo kan ik mijn taak invullen.

De heer **Sneller** (D66):

Je hoopt uiteindelijk dat ministeries al die rechterlijke uitspraken al eerder tot zich krijgen, dat het niet tot een buikpijndossier hoeft te worden en dat daarna pas wordt gekeken wat het signaal was omdat het niet bekend was. Het extra signaal dat deze minister kan afgeven richting zijn collega's is: let niet alleen op de uitvoeringsorganisaties maar ook op rechterlijke uitspraken om uiteindelijk je wetgeving te verbeteren.

Minister **Weerwind**:

Ik beschouw deze vraag en opmerking hierover in dit commissiedebat als steun in de rug. Zo vullen we hem in en zo gaan mijn wetgevingsjuristen ermee om. Ik gebruik alle gremia, de onderraad en dergelijke, waar dit soort zaken spelen, om er te zijn en dit kenbaar te maken. Daar word ik in ondersteund door vakkundige ambtenaren. Tot zover die vraag.

Dan de maatschappelijk effectieve rechtsspraak. Gesproken wordt over die tijdelijke experimentenwet. Die is vijftien jaar van toepassing. Laat duidelijk zijn: ik wil met u niet dat die tijd onbenut verstrijkt. De experimentenwet zal daarom in werking treden zodra het nodig is voor het eerste experiment met de nabijheidsrechter. Dat is op dit moment in voorbereiding. In het eerste kwartaal van 2023 wil ik dit experiment in consultatie laten gaan. Kort daarvoor zal de wet in werking treden. Ik zie peinzende blikken, voorzitter.

De heer **Sneller** (D66):

Ja, omdat ik het niet helemaal begrijp. Het experiment gaat in consultatie en de wet treedt vlak daarvoor in werking. Wanneer start dan dat experiment?

Minister **Weerwind**:

In het eerste kwartaal van 2023.

De **voorzitter**:

Zo begreep ik het ook. Helder? Nee? O jee.

Minister **Weerwind**:

Het gaat eerst in consultatie. De vraag die u mij stelt is: wanneer vindt de nabijheidsrechter in de praktijk plaats? Is dat uw vraag?

De heer **Sneller** (D66):

Ja, want eerste kwartaal volgend jaar lijkt mij heel mooi, maar mijn ervaring is dat, als het in consultatie gaat, het nog even duurt voordat het daadwerkelijk start, terwijl het heel mooi zou zijn als de nabijheidsrechter snel kan beginnen.

De **voorzitter**:

Hoelang gaat het duren, minister?

Minister **Weerwind**:

Hoelang gaat het duren voordat er nabijheidsrechters in dit land zijn? Dat is uw concrete vraag. Dat wordt nu uitgezocht. Daar krijg ik zo een antwoord op. Daar kom ik in tweede instantie op terug.

De **voorzitter**:

Helder. Gaat u verder.

Minister **Weerwind**:

We gaan door. Het Rijnlands model. U heeft me wel even laten zweten daarmee. Ik vroeg me af wat daar precies mee wordt bedoeld, maar het gaat erom dat naar alle actoren wordt gekeken, niet alleen naar de aandeelhouders. Dat heb ik u horen zeggen. Dat is in de Nederlandse wet- en regelgeving wel degelijk goed geregeld, maar het gaat er ook om dat ons standpunt en onze zienswijze ook landen in Europa. Dus ja, ik zie dit als een fundamenteel onderdeel van ons ondernemingsrecht. Wij brengen dit ook nadrukkelijk op de agenda aan de Europese tafels waar dit onderwerp besproken wordt. Het gaat om Europese tafels, dus ik verwacht dat we het hebben over 2023 dat het aan de orde komt. Het is slechts een verwachting die ik uitspreek.

De heer **Sneller** (D66):

Ik snap dat dat altijd onvoorspelbare processen zijn. De motie stelt overigens: we hebben het zelfbeeld dat we in Nederland juridisch goed geregeld hebben dat de besturen van dit soort nv's alle belangen moeten afwegen, maar de praktijk is volgens heel veel hoogleraren toch een andere. Dat was de achtergrond van de motie, maar ik ben in ieder geval blij dat dat in Europees verband verder wordt gebracht.

Minister **Weerwind**:

Ik heb geen vraag gehoord, alleen maar een verheldering.

De **voorzitter**:

Gaat u verder.

Minister **Weerwind**:

Dank u. Dat waren de vragen over ondernemingsrecht van de heer Sneller, mijns inziens.

Dan kom ik bij de heer Ellian, thans voorzitter. Wij vinden elkaar in het erfrecht en het rechtsgevoel, dat u net besproken heeft, alsook de heer Van Nispen en ongetwijfeld ook anderen. Ik ben met hen meegegaan in mijn beantwoording.

De heer Ellian sprak ook over kindachterlating en oninbaarheid. Dat zijn de laatste twee. Laat ik beginnen met de oninbaarheid bij de executie van civiele vonnissen. Hij nam ons mee naar de praktijk en sprak over een onverschillige schuldenaar die niet wil betalen. Deze week ben ik bij de KBvG, de gerechtsdeurwaarders, op werkbezoek geweest — ik ben verantwoordelijk voor deze beroepen, naast de rechters, advocaten et cetera — om met hen het gesprek aan te gaan. Een gerechtsdeurwaarder heeft als openbaar ambtenaar vergaande bevoegdheden om vermogen uit te winnen door beslag te leggen. Dat is u wel bekend. De gerechtsdeurwaarder kan ook informatie over rekeningen opvragen. Maar ja, u heeft een punt als u zegt: van een kale kip kun je niet plukken, om maar even een goed spreekwoord te bezigen. Dat is de reden dat ik dit onderwerp meer dan van belang vind. Ik hoorde u goede ideeën noemen van de KBvG, zeker in antwoord op vragen die de heer Sneller aan u stelde. Dan heeft u het over de transparantie over het vermogen en het feit dat een sanctie eigenlijk ontbreekt. Dat leidt er bij mij toe dat ik over dit specifieke punt met de gerechtsdeurwaarders in gesprek ga om te horen welke mogelijkheden kunnen worden toegepast.

De voorzitter:

Dat is prettig om te vernemen, zeg ik via mezelf tegen de minister — dat maakt het allemaal ingewikkeld. Wanneer gaat dat gesprek plaatsvinden? En kunnen we dan een soort terugkoppeling afspreken?

Minister Weerwind:

U hoorde mij net aangeven dat ik al in gesprek met hen ben. U mag van mij verwachten dat ik daar in het eerste halfjaar heel zorgvuldig op terugkom bij u.

De voorzitter:

Prima. Kunnen we hem noteren als voor de zomer of zoiets?

Minister Weerwind:

Dat is een werkinstructie van u in mijn richting, meneer Ellian.

De voorzitter:

Nou ja, omdat het onderwerp belangrijk genoeg is. Ik wil nog benadrukken dat de Europese Commissie ervoor heeft gewaarschuwd dat, als vonnissen niet geëffectueerd worden, dat leidt tot een mate van straffeloosheid, zelfs in het civiele recht. Dus het is belangrijk. Dit is vrij fundamenteel. Ik wil gewoon even een termijn met elkaar afspreken. Ik vind september eerlijk gezegd ook goed, als er op enig moment maar duidelijkheid komt over waar het gesprek toe heeft geleid, wat uw bevindingen als minister voor Rechtsbescherming zijn, wat u wel en niet gaat doen en of er wetsaanpassingen nodig zijn. Ik wil even een soort procesafpraak.

Minister **Weerwind**:

Dat vind ik goed. Ik ben met de KBvG in gesprek gegaan na dat werkbezoek. Ik ga daar gewoon mee door en neem dit punt heel nadrukkelijk mee. Ik kom daarop terug. Voor de zomer geef ik een brief met voortgangsinformatie en bekijken we welke acties daaruit kunnen voortvloeien. Als ik die in de tijd kan plaatsen, zal ik dat zeker doen.

De **voorzitter**:

Prima, dat noteren we.

Minister **Weerwind**:

De achterlating ...

De **voorzitter**:

O, een vraag van de heer Van Nispen.

De heer **Van Nispen** (SP):

Ja, want die sluit aan op dit punt. Eerder, op 16 december 2021, hebben de leden Van Nispen en Ellian al een motie ingediend over de oninbare civiele vonnissen. Dat had op een net iets ander aspect betrekking; dat realiseer ik me. Dat ging over de mogelijke rol die de overheid zou kunnen spelen bij het deels overnemen van de vordering, zodat je het slachtoffer — het is geen slachtoffer is formele zin, maar een gedupeerde — dat uit handen neemt en het als overheid zelf gaat verhalen, omdat de overheid daar natuurlijk veel meer mogelijkheden en middelen voor heeft. Misschien is het wel verstandig om dit aspect daar wel bij te betrekken, zodat het één pakketje blijft. Het gaat ons uiteindelijk allemaal om wat wij voor gedupeerden kunnen betekenen. Ik vind het wel verstandig als de uitvoering van die motie wordt meegenomen in de toezegging die zojuist is gedaan.

De **voorzitter**:

Minister, neemt u die motie mee?

Minister **Weerwind**:

Vandaag regent het toezeggingen, vrees ik. Maar ik ga effectief te werk, dus als ik de motie waar u het over hebt kan meenemen en die helemaal past binnen de boodschap die ik wil horen en de informatie die ik wil hebben van de KBvG, neem ik die mee.

De **voorzitter**:

Het wordt meegenomen. De toezeggingen worden driftig megeschreven.

Minister **Weerwind**:

Dan kom ik bij uw vraag over kindachterlating, de achterlating van minderjarigen. U vroeg mij: welke hulp krijgen ouders wanneer één ouder het kind meeneemt naar het buitenland? U vroeg mij: hoe daadkrachtig is die overheid eigenlijk en welke ondersteuning mogen ouders verwachten? Ouders worden ondersteund door de Centrale autoriteit en door een door het ministerie van JenV gesubsidieerd centrum, het IKO. Via de politie en het Openbaar Ministerie worden Veilig Thuis, maar ook het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating ingezet en gehoord. Als een kind tegen zijn zin wordt achtergelaten in het buitenland, is zijn of haar veiligheid onze eerste prioriteit. In zo'n geval probeert het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating

om contact te krijgen met het achtergelaten kind en om zicht te krijgen op de situatie. Is er sprake van een situatie van achterlating waarbij het kind niet in goede omstandigheden verkeert, dan wordt bekeken welke actie kan worden ondernomen.

Wat doen we eerst? We kijken eerst of de ouders bewogen kunnen worden om mee te werken aan het terughalen van het kind. Als dat niet lukt, stelt het LKHA alles in het werk om het kind terug te halen. Hierbij staan de veiligheid en het welzijn van het kind altijd voorop. Het kan zijn dat ik ook de Raad voor de Kinderbescherming hier actief bij betrek, die daar haar instrumenten voor heeft. Dat kan een tijdelijke gezagsontneming of gezagsbeëindiging zijn. Zij heeft alle diverse instrumenten tot haar beschikking. Hoe doen we dat? Het gebeurt altijd in goede samenwerking met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Ook zoek je naar lokale hulpverlening. Ik noemde de Raad voor de Kinderbescherming al, maar er zijn ook gecertificeerde instellingen. Zien we mogelijk strafbare feiten? Dan komen de politie en het Openbaar Ministerie om de hoek kijken. Ik had het net over "wanneer ga je over tot gezagsbeëindigende maatregelen bij de ouders?" ten behoeve van het werkelijk centraal stellen van het kind. Dat gebeurt in ernstige gevallen. Garanties kan je niet geven in dezen. Van belang is dat je goed kijkt naar het kind. Ik weet dat er binnen mijn departement aantallen zijn van de afgelopen jaren. Meten is weten. Het vorige debat leverde die zienswijze ook op. Maar iedere casus is er een te veel.

Tot zover, voorzitter.

Voorzitter: Van Nispen

De heer **Ellian** (VVD):

Dank voor deze uiteenzetting. Op zich was het mij duidelijk dat er veel mogelijk is. Maar waar het met name om gaat in die gevallen waarbij ik contact heb gehad met een van de ouders of in de gevallen die in de media zijn gekomen, is dat je ziet dat onze Centrale autoriteit eigenlijk weinig doorzettingsmacht heeft in het andere land. Voor zover ik weet is de gedachte, het uitgangspunt: eerst het kind terug, daarna gaan we juridisch discussiëren over waar dat kind rechtens zou moeten verblijven. De heer Van Nispen en ik hebben uw ambtsvoorganger met klem op het hart gedrukt: als het niet lukt om dat kind eerst terug hier te krijgen, zit je in een onwenselijke situatie, met name voor dat kind. Dus ik hoop dat u als minister voor Rechtsbescherming echt dat punt wil meenemen, want het blijft iets wat terugkomt in gesprekken die ik heb met ouders die hiermee geconfronteerd worden. Die Centrale autoriteit moet wel enig gezag en enige doorzettingsmacht hebben. Ik snap dat ze niet per se iets kunnen afdwingen. Maar het is wel echt van essentieel belang voor de positie van het kind en voor de situatie.

Minister **Weerwind**:

U spreekt over doorzettingsmacht. Die heb je niet in het buitenland; laat ik dat vooropstellen. Dat is de praktijk. Het gaat erom dat je de diplomatieke kanalen vanuit Buitenlandse Zaken nadrukkelijk inzet en kijkt wat je kan doen. Ik zeg het even uit mijn hoofd. Ik dacht we in 2021 twaalf zaken hadden en dat we bij grofweg een acht- of negental zaken succesvol zijn geweest om het kind terug te halen. Laat mij niet precies zijn in die aantallen, maar dat zijn ze grosso modo. Ik word gesouffleerd, meneer de voorzitter: het waren er zelfs tien. Ik zat in de goede richting. Ik vind dat een mooi aantal,

maar toch kijk ik naar die twee andere kinderen bij wie het niet succesvol is geweest.

Voorzitter: Ellian

De voorzitter:

Ik heb geen vervolgvraag namens de VVD.

Ik denk dat u er bijna bent.

Minister Weerwind:

Nee. Ik heb nog iets laten liggen, waar ik op terug zou komen. Het gaat over de start van het experiment met een nabijheidsrechter. Mij is duidelijk geworden dat ook de rechtspraak zich moet kunnen voorbereiden. Ik begrijp dat het experiment vraagt om een algemene maatregel van bestuur. Ik moet die dus procesmatig netjes doorlopen met een voorhangprocedure. Na consultatie moet ik ook weer richting uw Kamer. De concrete datum van de start van het experiment nabijheidsrechter is dus 1 januari 2024.

Tot zover mijn bijdrage.

De voorzitter:

Helder. Dank voor de beantwoording in uw eerste termijn. Dan kijk ik naar de collega's. Is er behoefte aan een tweede termijn?

De heer Van Nispen (SP):

Een interruptie nog, of een tweede termijn; het maakt mij niet uit.

De voorzitter:

Laten we het zo doen. U zegt gewoon wat u wilt zeggen, meneer Van Nispen. Gaat uw gang.

De heer Van Nispen (SP):

Ja. Anders gaan we eerst daarover discussiëren. Dat schiet niet op inderdaad. Ik wil de minister in ieder geval bedanken voor zijn ruimhartige toezegging om met dat erfrecht aan de slag te gaan. Ik stel het echt op prijs dat we daar in het eerste kwartaal van 2023 al meer over horen. Als we een onrechtvaardigheid signaleren, ook als het iets is wat gelukkig niet ontzettend vaak voorkomt, is het echt belangrijk dat de wetgever een onduidelijke wet probeert te herstellen, niet alleen voor de rechters die ermee worstelen, maar natuurlijk vooral voor de mensen, die zien dat er iets verandert als er iets onrechtvaardig is. Ik stel dat dus echt op prijs.

Ook over het ondernemingsrecht hebben we een toezegging gehad. We gaan kijken wat de minister maakt van de suggesties die hij meeneemt in de nota naar aanleiding van het verslag.

Ik heb nog een vraag over het letselschadeprobleem, want dat is het. Tijdens dit debat krijg ik gewoon weer de voorbeelden van mensen die al jaren te maken hebben met een slepende zaak. Ik begrijp ook dat sommige van die mensen cynisch worden. Ze zijn blij dat er weer aandacht voor wordt gevraagd, maar ze zeggen ook dat er eigenlijk toch

niks verandert, omdat ik het toch ook al tegen de vorige minister heb gezegd en die daarvoor. Ik verwijt dat deze minister niet, maar ik begrijp de mensen die ons daarover mailen wel. Ik las een voorbeeld uit de publiciteit — we krijgen de voorbeelden ook per mail — waarbij een verzekeraar door de rechtbank wordt berispt vanwege een al twaalf jaar durende letselschadezaak. De aansprakelijkheid was allang erkend, maar de verzekeraar bleef de zaak maar traineren. Dat heeft het slachtoffer extra schade toegebracht.

Ik wil hierover een paar dingen zeggen. Ten eerste mag dit natuurlijk nooit twaalf jaar duren. Ten tweede belast de werkwijze nu het slachtoffer. Die moet nu opnieuw gaan procederen tegen zo'n verzekeraar. Het duurt te lang en het slachtoffer lijdt extra schade. Dat belast mensen. Mijn vraag is dus wat we als overheid in de tussentijd voor deze mensen kunnen doen. Moet dat wachten tot 1 juli 2023? Ik hoef niet te gaan onderhandelen over die termijn. Ik ga niet tegen de minister zeggen: kan die brief niet een maandje eerder komen? Daar gaat het mij niet om, maar ik hoop wel dat de minister mijn signaal snapt. Kunnen we voor dit soort gevallen in de tussentijd iets betekenen, via de toezichthouder of anderszins, zodat zij niet langer gedupeerd worden en het slachtoffer worden van die letselschadeverzekeraars?

De voorzitter:

Helder. Ik kijk voor de zekerheid naar meneer Sneller.

De heer Sneller (D66):

Aan de ene kant vind ik het gek en jammer dat we hier maar met drie Kamerleden zijn, aan de andere kant vond ik het wel een goed debat met veel inhoud en een aantal mooie gedachtewisselingen en toezeggingen. Dat wou ik alleen nog even zeggen.

De voorzitter:

Dat is alleen maar fijn. Daar zijn we hier ook voor.

Van VVD-zijde: ik heb zelf ook waardering voor het antwoord. Fijn dat de minister dit aangelegen punt wil meenemen. We hebben het in deze Kamer vaak over een eerlijk proces, maar een eerlijk proces heeft in het civiele recht niet zo veel zin als de beslissing van de rechter niet wordt nagekomen en je die ook nog eens niet kan afdwingen, waardoor je letterlijk en figuurlijk met de gebakken peren zit. Dus dank daarvoor. Ik ga dat met belangstelling afwachten en dan komen we nader te spreken over de invulling. Heeft u een schorsing nodig, minister, voor de beantwoording van de vragen van de heer Van Nispen? Nee? Dan gaan we meteen over naar de beantwoording.

Minister Weerwind:

Voorzitter, ik heb niet een vraag gehoord, maar een duidelijke oproep. Ik heb een duidelijke oproep gehoord om iets te doen voor deze mensen. Die oproep is niet alleen gericht aan mij als minister voor Rechtsbescherming, maar ook aan de verzekeraars die meekijken. Ik vind dat ook een goede zaak. De oproep is ook gericht aan de toezichthoudende organen die er zijn en hun kwaliteitskeurmerk: word wakker, zie dat dit leeft in Nederland, zie dat slachtoffers heel lang moeten wachten, en ga te rade over hoe dat anders kan. Zo heb ik de heer Van Nispen beluisterd. Maak dat concreet, en laat het niet zo zijn dat mijn opvolger ook nog dit soort vragen krijgt. Dat hoor ik de heer

Van Nispen duidelijk zeggen.

De voorzitter:

Meneer Van Nispen nog één keer.

De heer Van Nispen (SP):

Ja, dat heb ik inderdaad ook gezegd, onder andere, maar dat doet geen afbreuk aan de toezegging die de minister al gedaan heeft om ook te kijken wat er veranderd kan worden in de wet en de regels. De twee suggesties die ik had — maar misschien zijn er nog wel veel betere te bedenken — zijn hoge boetes voor trainerende letselschadeverzekeraars en de mogelijkheid om de claim gewoon toe te wijzen als de zaak getraineed wordt. Dat kan volgens mij ook in het burgerlijk recht geregeld worden. Dat hoeft niet enkel bij de minister van Financiën te liggen.

Minister Weerwind:

Ik heb de suggesties gehoord, maar dat betekent niet dat ik die suggesties omarm. Dat zeg ik even met klem.

De voorzitter:

U snapt elkaar.

De heer Van Nispen (SP):

Dat vind ik uiteraard jammer, maar dit is natuurlijk wel hoe het werkt. Je krijgt niet overal je zin over. Ik had het ook liever eerder gehad. Maar nogmaals, laten we die oproep doen en kijken wat we kunnen betekenen voor die mensen, want het is echt, echt schrijnend.

De voorzitter:

Uitstekend. In een democratie krijg je niet altijd je zin, zeg ik maar even.

We gaan de toezeggingen even oplezen, met dank voor het meeschrijven.

- De minister voor Rechtsbescherming stuurt de Kamer in het eerste kwartaal van 2023 een wetsvoorstel waarmee de bepaling in het erfrecht wordt aangepast dat geen financieel voordeel gehaald mag worden uit een misdrijf.
- De minister voor Rechtsbescherming stuurt de Kamer voor 1 juli 2023 een brief over de mogelijkheden voor letselschadeslachtoffers om hun schade te verhalen bij verzekeraars, vooruitlopend op aanpassing van de wet- en regelgeving.
- De minister voor Rechtsbescherming informeert de Kamer uiterlijk in juni 2023 over het voorstel om de competentiegrens van de kantonrechter te verhogen.

Dat laatste is iets dwingender, maar goed. Dat komt dus in juni.

Minister Weerwind:

Bij het lopende traject rechtstoegang; zo heb ik 'm geformuleerd. Nu wordt het heel zwart-wit in de tijd geplaatst.

De **voorzitter**:

U zei echt juni, minister.

Minister **Weerwind**:

Gaat u verder.

De **voorzitter**:

Oké.

- De minister voor Rechtsbescherming informeert de Kamer voor de zomer van 2023 over het effectueren van civiele vonnissen naar aanleiding van gesprekken met de KBvG, en gaat daarbij ook in op de motie van de leden Van Nispen en Ellian (28684, nr. 680).

Dan zijn wij aan het eind gekomen van dit commissiedebat. Ik dank de collega's, de minister voor Rechtsbescherming, zijn ondersteuning, andere geïnteresseerden, onze eigen onvolprezen ondersteuning en natuurlijk de griffie en de kijkers thuis. Ik wens iedereen een prettige dag.

Sluiting 12.05 uur.